

14 послань святого апостола Павла”, завідувачки кафедри історії української літератури Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна *О. Матушек* “Засоби комічного у проповідях Лазаря Барановича”, ст. наукової співробітниці державної наукової установи “Енциклопедичне видавництво” *К. Борисенко* “Засоби комічного в українських богословсько-полемічних трактатах, спрямованих проти російських *старовірів*”, аспірантки кафедри історії української літератури Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна *О. Рудої* “Сміх і дотеп у книзі Лазаря Барановича “*Żywoty świętych*”.

Підсумовуючи перебіг конференції, акад. *М. Сулима* наголосив на вдалому виборі її теми, який визначає перспективний напрямок наукових досліджень, і висловив надію на продовження вельми плідної практики міжнародних медієвістичних зустрічей, що вже вп'яте проводяться в Харкові завдяки Колегії Патріярха Мстислава та харківському осередкові істориків українського письменства Х – XVIII ст. Проф. *О. Матушек* подякувала за цікаві доповіді учасникам конференції та відзначила успішну організаційну працю Т. Трофименко, а також Л. Коробко й сестрицтва Свято-Дмитрівського храму Харкова (голова І. Цихманова), які заопікувалися харчуванням і побутом гостей конференції. Архiepіскоп Ігор Ісіченко повідомив про попередню домовленість із науковим видавництвом “Акта” про публікацію матеріалів конференції в окремому збірнику й висловив надію на його вихід до осені наступного року за умов своєчасного надсилання доповідей.

Отримано 22 жовтня 2019 р.

Ігор Ісіченко, архієпископ
м. Харків

VI СУЛТАНІВСЬКІ ЧИТАННЯ

24–25 жовтня 2019 р. в Івано-Франківську на базі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника відбулася чергова всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю “VI Султанівські читання. Українська літературознавча полоністика: стан і перспективи розвитку”. Організатором конференції, на якій розглядалися наукові проблеми літературознавства, педагогіки (методики викладання польської словесності) та філософії, стала кафедра світової літератури і порівняльного літературознавства ПНУ імені Василя Стефаника.

У форумі взяли участь вітчизняні фахівці з ПНУ імені Василя Стефаника, Івано-Франківського національного медичного університету, Товариства польської культури ім. Францішка Карпінського (Івано-Франківськ), ЛНУ імені Івана Франка (Львів), СНУ імені Лесі Українки (Луцьк), Житомирського державного університету імені Івана Франка, Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського та Національної академії Служби безпеки України (Київ), ЗНУ (Запоріжжя), Київського літературно-меморіального музею Максима Рильського, Національного університету “Запорізька політехніка”, Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, а також Коледжу ЧНУ імені Юрія Федьковича (Чернівці). З Республіки Польщі – працівники Академії імені Якуба з Парадижа в Гожові Великопольському, Жешувського університету, Університету Адама Міцкевича в Познані, Інституту славістики Польської академії наук, Сілезького університету в Катовіцах.

Участь у конференції вчителя польської словесності Ліцею № 23 імені Романа Гурика (Івано-Франківськ) дозволила зберегти притаманний “Султанівським читанням” постійний зв’язок з актуальною практикою загальноосвітніх шкіл, а залучення до роботи магістрантів ПНУ імені Василя Стефаника відповідає студентоцентрованому вектору розвитку університетської освіти в сучасній Україні.

На відкритті форуму учасників привітали проректор з наукової роботи ПНУ імені Василя Стефаника проф. *В. Якубів* та декан Факультету філології цього вишу проф. *Р. Голод*. Зі вступним словом “Полоністика на кафедрі світової літератури і порівняльного літературознавства ПНУ імені Василя Стефаника” виступив завідувач кафедри світової літератури і порівняльного літературознавства ПНУ імені Василя Стефаника проф. *І. Козлик*. Першу пленарну доповідь “*Wychowawczy aspekt procesu nauczania literaturoznawstwa w szkole wyższej na Ukrainie i w Polsce*”, присвячену тісному взаємозв’язку в університетській освітній діяльності літературознавчого й педагогічного аспектів, виголосив проф. *А. Совінський* з Гожова Великопольського.

У програмі конференції, яка передбачала різні форми участі – активну, пасивну та заочну (відео-повіді та стендові доповіді), було заявлено 33 виступи. Їх тематика відображає структуру й напрями розгортання сучасної української літературознавчої полоністики: це власне полоністичні студії та компаративістичні дослідження польських літературно-художніх практик.

Серед виступів першої групи можна вирізнити доповіді *І. Руденко* (Київ) “Жанрово-стильові особливості письменницького епістолярю Міхала Грабовського”, *В. Білявської* (Житомир) “Літературні дебюти в польській жіночій мемуаристиці середини XIX ст.”, оглядову відео-повідь *С. Сухаревої* (Луцьк) “До тематики сучасних полоністичних студій в Україні: основні тенденції та напрями розвитку”, а також стендову доповідь *М. Остапович* (Чернівці) “Польська літературна традиція другої половини XX століття: своєрідність авторського стилю Станіслава Дигата”. Загалом тематика полоністичних виступів охоплює проблеми вивчення творчої спадщини класиків польської літератури й літературно-художніх практик сучасних польських авторів. У виступах ішлося про проблематику пограниччя в *К. Абгаровича*, про специфіку образу землі в романі *В. Реймонта* “Селяни”, про гротескний образ Польщі у романі “Транс-Атлантик” *В. Гомбровича*, про дитячу поезію у творчій спадщині *Ю. Тувіма*, про жанрово-стилістичні особливості роману “Самотність у мережі” та наративну стратегію роману “На фазе з сином” *Я. Вишневського*, про способи художнього оприявлення соціальної проблематики у творах *Б. Космовської* і, нарешті, гіпертексту у творчості *А. Камінської*.

Серед доповідей другої групи слід відзначити виступи *Е. Свенцицької* (Київ) “Бруно Шульц і Ісаак Бабель: до типології тексту перехідного періоду”, *Я. Кравця* (Львів) “Польський Еміль Вергарн (до історії бельгійсько-польсько-українських літературних зв’язків)”, *Т. Ткачук* (Івано-Франківськ) “Творчість Станіслава Пшибишевського в епістолярному дискурсі Лесі Українки й Ольги Кобилянської”, *І. Спатар* (Івано-Франківськ) “Постмодерна літературна гра з читачем у творчості Марека Беньчика та Юрія Іздрика”, *Л. Пуздрок* (Львів) “*W poszukiwaniu domu: motyw emigracyjny w utworach Barbary Gawryluk* “*Moje Bullerbyn*” і *Wasyła Machna* “*Dom u Baiting Hollow*”, відео-повіді *Л. Оляндер* (Луцьк) “Наполеоновские войны в художественно-философских концепциях европейских литератур: Стендаль – Толстой – Жеромский – Гальдос”, *О. Смольницької* (Київ) “Вибрана поезія Юліуша Словацького і образ Марії Стюарт у перекладознавчому аспекті”, *А. Подемської-Калужі* (Познань) “*Rekonstrukcja “innej historii”*. “*Miejsce*” *Andrzeja Stasiuka* jako opowieść o ograniczu kulturowym” і стендові доповіді *К. Пруса* (Жешув) “Роль Казимежа

Анджея Яворского в польско-русских литературных отношениях” та *І. Сенчук* (Львів) “Transcultural Identity of Nina Almayer (based on Joseph Conrad’s Novel “Almayer’s Folly” (“Транскультурна ідентичність Ніни Олмейр (за романом Джозефа Конрада “Олмейрова примха”). Крім цього, виступи були присвячені: розгляду категорії пограниччя та міжкультурних відносин як теоретичного й аксіологічного аспектів української літературознавчої полоністики, польській та українській літературно-критичній рецепції Т. Падури, сучасній літературознавчій оцінці творчості польських романтиків “української школи”, Запоріжжю як інтертексту роману Г. Сенкевича “Вогнем і мечем”, типології жіночих образів у романах С. Жеромського “Історія гріха” й П. Мирного “Повія”, історії дружби й співпраці С. Вінченза та Ч. Мілоша, структурі характерів у творах П. Гоявічинської “Дівчата з Новолипок”, “Райська яблуня” та І. Вільде “Сестри Річинські” і, нарешті, огляду присутності російськомовних письменників на сторінках газети “Kurier Stanisławowski” кінця XIX – поч. XX ст.

Під час роботи конференції були проведені також круглий стіл та презентація нової наукової та художньої літератури.

Круглий стіл був присвячений обговоренню стану української полоністики в науковому, освітньому та культурному просторі України. Тут ішлося про вектори сучасного розвитку літературознавчої полоністики в Україні, про широке коло актуальних проблем, пов’язаних із браком соціальної активності самої академічної спільноти в Україні й у Польщі, про методичні прорахунки та недоліки українських підручників з вивчення польської мови в загальноосвітніх школах України, про проблеми викладання польської мови і літератури у вишах. В обговоренні цих питань взяла участь учитель Ліцею № 23 імені Романа Гурика м. Івано-Франківська *У. Парубецька*, яка зупинилася на проблемах розвитку в учнів комунікативних навичок за допомогою інноваційних технологій на уроках польської словесності.

Відбулася також презентація нової наукової і художньої літератури, зокрема таких видань: “Гармония – абсолютна, а дисгармония – относительна”. Памяти М. М. Гиршмана” (Київ: Издательский дом Дмитрия Бурого, 2016), два останні (VII за 2018 р. і VIII за 2019 р.) випуски наукового збірника статей “Султанівські читання” та збірка поетичних творів Еліни Свенцицької “Речі, що лишилися від дому” (Львів: Видавництво Старого Лева, 2018).

Робочими мовами конференції були українська, польська, англійська та російська, що дозволило охопити (щодо доступності інформації) широке коло фахівців різних мовних спільнот світу.

Тематичне спрямування “VI Султанівських читань” – українська літературознавча полоністика з виходом на проблеми викладання польської словесності в школах України – не випадкове. Воно пов’язане не тільки з історичними особливостями Прикарпаття й України, культуру яких органічно включає полоністичну складову, а й із реаліями сьогодення, визначальною з яких є інтеграція України в загальноєвропейський цивілізаційний, зокрема науковий і освітній, простір. З огляду на це свого значення набуває й розвиток літературознавчої славістики як науково-гуманітарної діяльності.

Відеозвіт про роботу VI Султанівських читань із фрагментами окремих доповідей можна переглянути за посиланням:

https://www.youtube.com/watch?v=AJKXqC_LwGo

Отримано 30 жовтня 2019 р.

Ігор Козлик
м. Івано-Франківськ

